Hukuk Bölümü 2008/83 E., 2009/102 K.

- 4389 S. BANKALAR KANUNU (MÜLGA) [Madde 14]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 14]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 19]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]
- 5521 S. İŞ MAHKEMELERİ KANUNU [Madde 1]

"İçtihat Metni"

Davacı, Etibank'ta çalışmakta iken, Etibank Bankacılık A.O.'nın hisselerinin tümünün satıldığı 2.3.1998 tarihinde özelleştirildiğinde, görevine devam etmek istemesi ve Genel Müdürlükçe bu isteğinin kabul edilmesi sonucunda, 1.4.1998 tarihi itibariyle Etibank A.Ş.'ye nakil suretiyle özelleştirilen şirkette çalışmaya devam etmiştir.

Bu arada, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 27.10.2000 tarih ve 24213 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 86 no'lu kararı ile, Etibank A.Ş.'nin, temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetiminin 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 14. maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarına dayanılarak Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredilmesine karar verilmiştir.

Bilahare, Etibank A.Ş. Genel Müdürlüğü'nce davacının hizmet akdi 31.1.2002 tarihi itibariyle feshedilmiş ve ihbar tazminatı, kıdem tazminatı ve izin ücreti ödenmiştir.

Davacı vekili, davacının davalı nezdinde 15.2.1989-31.1.2002 tarihleri arasında Emekli Sandığına tabi işçi statüsünde çalıştığını, iş akdinin işveren tarafından feshedildiğini, son dört yıllık hizmeti için ihbar ve kıdem tazminatının ödendiğini, toplam hizmet süresinin nazara alınmadığını, her gün 9-18 saatleri arasında çalıştığını, günde 2-3 saat fazla çalışması olduğunu, fazla çalışma ücretlerinin ödenmediğini, fazlaya ait hakları saklı tutularak 500.000.000.-TL kıdem tazminatı farkı, 300.000.000.-TL ihbar tazminatı farkı ve 200.000.000.-TL fazla çalışma ücreti alacaklarının faizleri ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır

İZMİR 4. İŞ MAHKEMESİ; 30.6.2004 gün ve E:2002/1192, K:2004/450 sayı ile, davacı vekili dava dilekçesinde özetle, davalının davalı nezdinde 15.2.1989-31.1.2002 tarihleri arasında T.C.Emekli Sandığına tabi işçi statüsünde çalıştığını, iş akdinin işveren tarafından feshedildiğini, son 4 yıllık hizmeti için ihbar ve kıdem tazminatının ödendiğini, toplam hizmet süresinin nazara alınmadığını, her gün 9-18 saatleri arasında çalıştığını, günde 2-3 saat fazla çalışması olduğunu, fazla çalışma ücretlerinin ödenmediğini, fazlaya ait hakları saklı tutularak 500.000.000.-TL kıdem tazminatı farkı, 300.000.000.-TL ihbar tazminatı farkı ve 200.000.000.-TL fazla çalışma ücreti alacaklarının faizleri ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini istediği, davalı vekili cevaplarında özetle, davacının, özelleştirme sonrası hizmetlerinin nazara alındığını ve tüm alacaklarının ödendiğini, özelleştirme öncesi Emekli Sandığına tabi geçen hizmetin, davalı işveren nezdinde SSK'ya tabi hizmetlerle birleştirilmesi talebinin yasal dayanağının bulunmadığını, zira, 1475/14 maddesine göre, önceki Emekli Sandığına tabi hizmetlerin birleştirilebilmesi için son işverenin kamu kuruluşu olması ve akdin yaşlılık, malullük aylığı ya da toptan ödeme alma amacıyla feshedilmesi gerektiğini, oysa davalı şirketin kamu kuruluşu olmadığını, akdin emeklilik, malûllük veya toptan ödeme alma amacıyla feshedilmediğini, 1475/13'e göre ihbar tazminatı verilerek feshedildiğini, alacağının bulunmadığını, davanın reddine karar verilmesi gerektiğini ileri sürdüğü, deliller toplandıktan sonra dosyanın bilirkişiye verildiği ve rapor alındığı, Mahkemelerine davacı vekili tarafından açılan emsal dosyanın kararının, Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 2004/7175 Esas, 2004/8506 Karar sayılı, 13.4.2004 tarihli kararı ile, K.H.K.ler, hükümlerine göre çalıştırılan bu kişilerle yapılan sözleşmelerin niteliğinin önem taşıdığı, doktrinde ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarında da bu sözleşmenin idari bir sözleşme olduğunun benimsendiği, sözleşmeli olarak çalıştırılacak kişinin statüsünün sözleşmenin kapsamı ve çalışma koşullarının K.H.K. ile belirlendiği, mahkemenin kabul ettiği şekilde taraflar arasındaki sözleşmenin 1475 sayılı İş Kanunu'nun belirttiği koşullarda düzenlenmiş bir sözleşme olarak kabulünün mümkün olmadığı, sözleşmelerde K.H.K.nin 14. maddesinde gösterildiği şekilde sendikalara üye olmaları, sendikal faaliyette bulunmaları, greve katılmalarının mümkün olmadığı belirtildiği gibi, yine K.H.K.nin 11. maddesinde, görevleri ile ilgili olarak kuruma verdiği zararlardan özel hukuk hükümlerine tabi olduklarının ifade edildiği ve ayrıca K.H.K.nin 4/C maddesinde öngörüldüğü şekilde görevleri sırasında öğrendikleri yazılı bilgi ve belgeleri görevden ayrılmış olsalar bile izin olmadan açıklayamayacaklarının belirtildiği, sözleşmelerin diğer maddeleri de incelendiğinde K.H.K.nin esas alındığının görüldüğü, bu durumda, taraflar arasındaki sözleşmelerin idari nitelikte sözleşmeler olarak kabulü ile görevsizlik kararı vermek gerekirken işin esasına girilerek hüküm kurulmasının yasaya aykırı olduğundan hükmün bozulmasına karar verildiği, davacının 233 sayılı K.H.K. hükümlerine göre düzenlenen sözleşmelerle çalıştırıldığı, bu çalışma şeklinin 1998 yılı özelleştirme işlemine kadar devam ettiği, Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin bozma kararına göre idari nitelikteki sözleşmeler ile çalıştırılmış olduğundan, toplanan ve değerlendirilen tüm kanıtlar ile dosya kapsamına göre Mahkemeleri görevsiz olup, İdare Mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, T.C.Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nı da davalı olarak göstermek suretiyle davacının iş akdinin feshi nedeniyle bankanın özelleştirme idaresine devredildiği 1.4.1998 tarihinden sonraki çalışma süresi üzerinden kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve izin ücreti alacaklarının kendisine ödendiğini ve daha önce Bankada çalışmaya başladığı 15.2.1989 ila 1.4.1998 döneminin hesaplamada dikkate alınmayarak kıdem tazminatının eksik ödendiğini, fazla çalışma ücretinin ödenmediğini ileri sürerek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 5.695.861.351.-TL tazminatın akdin sona erdirildiği tarihten itibaren bankalarca uygulanan en yüksek mevduat faizi ile tahsiline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

MUĞLA 1. İDARE MAHKEMESİ; 19.12.2006 gün ve E:2005/1110, K:2006/3233 sayı ile, davanın, davalı Bankanın Fethiye Şubesinde görev yapan davacının iş akdinin tek taraflı olarak fesh edildiği nedeniyle uğradığını iddia ettiği 5.695.861.351.-TL brüt tazminatın akdin sona erdirildiği tarihten itibaren faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle açıldığı, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesinde, İş Yasası'na göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya İş Yasası'na dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuki uyuşmazlıkların çözümünün iş mahkemelerinin görevine girdiğinin belirtildiği, bakılan davada ise, davacının feshedilen Etibank A.Ş.nin Fethiye Şubesi'nde 1475 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak çalışmaktayken iş akdine son verildiği anlaşıldığından yukarıda metni yazılı Yasa hükmü uyarınca uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesinin icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 4.5.2009 günlü toplantısında:

I- İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli yargı yerinde Etibank A.Ş. Genel Müdürlüğü aleyhine ve idari yargı yerinde ise Etibank A.Ş. Genel Müdürlüğü ve T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi

Başkanlığı aleyhine dava açılmış olması nedeniyle, adli ve idari yargı yerleri arasında davalı Etibank A.Ş. Genel Müdürlüğü aleyhine açılan dava yönünden uyuşmazlıkta "tarafların aynı olması" koşulunun gerçekleştiği kabul edilerek, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosya örneğinin 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Etibank'ta 15.2.1989 tarihinde işe başlayan davacının, bu tarih ile bankanın Özelleştirme İdaresi'ne devredildiği 1998 yılı arasındaki döneme ilişkin olarak; bu sürenin hesaplamada dikkate alınmayarak kıdem tazminatının eksik ödendiği, fazla çalışma ücretinin ödenmediği iddiasıyla; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla hesapladığı parasal alacağının faizi ile tahsiline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

233 sayılı KHK hükümlerine tabi bir iktisadi devlet teşekkülü olan Etibank'ın bünyesinden ayrılan ve özelleştirme programına alınan "Etibank Bankacılık Anonim Ortaklığı"nda kamuya ait bulunan (%100) hisselerin tamamının, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nca 13.1.1998 tarih ve 11 sayı ile satışına karar verilmesi ve Özelleştirme İdaresi ile alıcı Medya İpek Holding Anonim Şirketi arasında 2.3.1998 tarihli Hisse Satış Sözleşmesi'nin imzalanması üzerine özelleştirme süreci tamamlanmış olup, Etibank Bankacılık A.O., aynı zamanda yürürlük tarihi olan imza tarihi itibariyle Etibank A.Ş. ismiyle özel hukuk tüzel kişiliğine dönüşmüştür.

Etibank Bankacılık A.O.'nda 399 sayılı KHK hükümlerine tabi sözleşmeli personel olarak çalışmış olan davacı, özelleştirme sürecinin tamamlanması üzerine, 1.4.1998 tarihi itibariyle Etibank A.Ş.'ye nakil suretiyle iş hukukuna tabi olarak çalışmaya başlamış; fakat sosyal güvenlik yönünden, 5434 sayılı Yasa'nın 192. maddesi ile tanınan olanaktan yararlanarak Emekli Sandığı ile ilgisini sürdürmüştür.

Bu duruma göre, özelleştirmenin tamamlandığı andan itibaren, gerek Bankanın özel hukuk tüzel kişiliğine dönüşmüş olması, gerekse bu Bankada kalan davacının iş hukukuna tabi olarak çalışması karşısında, Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 22.1.1996 gün ve E:1995/1, K:1996/1 sayılı ve özelleştirme kapsamında bulunan kamu iktisadi teşebbüslerinde sözleşmeli veya kapsam dışı statüde çalışan personelin kurumları ile olan ilişkilerinden doğan anlaşmazlıkların çözüm yerinin idari yargı olduğu yolundaki İlke Kararının, bunun kapsamı dışına çıkan Banka ve davacı yönünden bağlayıcılığını yitirdiği kuşkusuzdur.

Her ne kadar, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nca 27.10.2000 tarih ve 86 sayı ile, Etibank A.Ş.'nin temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetiminin 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 14. maddesinin (3) ve (4) sayılı fıkralarına göre Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredilmesine ve aynı Kurulca 13.12.2001 gün ve 554 sayı ile, Etibank A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin 28.12.2001 tarihi itibariyle kaldırılmasına ve Bankanın tasfiyesine karar verilmiş ise de, 20.3.2002 gün ve 653 sayılı karar ile tasfiye halindeki diğer bankalarla birlikte yine hisselerinin tamamı TMSF'ye ait Bayındırbank A.Ş.(5411 sayılı Bankacılık Kanununun 109. maddesi hükmü çerçevesinde, Fon Kurulunun 7.12.2005 tarih ve 515 sayılı kararı ile Bayındırbank A.Ş. Anasözleşmesinin 2. maddesinde belirtilen ünvanı Birleşik Fon Bankası A.Ş. olarak değiştirilmiştir.) bünyesinde devren birleştirilmesi işlemlerinin 5.4.2002 tarihine kadar gerçekleştirilmesinden sonra tüzel kişiliği sona erdirilerek Ticaret Sicili'nden terkin edilmesi öngörülen Etibank A.Ş.'nin, 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 14. maddesine göre BDDK tarafından hisseleri ve/veya yönetim ve denetiminin TMSF'na devredilmiş olması, anılan Yasa maddesinde belirtilen "...devredilen bankaların mali bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması ve üçüncü kişilere devri..." amacına yönelik olup, bu süreç boyunca Bankanın özel hukuk tüzel kişiliğinde bir değişiklik söz konusu değildir.

Açıklanan nedenlerle, ortada kamu idaresince tesis edilmiş bir idari işlem ya da eyleme karşı açılmış 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen idari davalardan biri söz konusu olmayıp, özelleştirilen Bankaya karşı, İş Kanunu uyarınca kıdem ve ihbar tazminatı ile fazla çalışma ücreti verilmesi istemiyle açılan davanın, iş hukuku ilke ve kurallarına göre adli yargı yerince çözümleneceği kuşkusuzdur.

Öte yandan, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasında, İş Kanunu'na göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya İş Kanunu'na dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının iş mahkemelerince çözümleneceği öngörülmüştür.

Açıklanan nedenlerle, İş Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 4. İş Mahkemesi'nin 30.6.2004 gün ve E:2002/1192, K:2004/450 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 4.5.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.